Ministerie van Financiën

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

nota

Brief Motie Inge van Dijk inzake giften aan verenigingen

Datum
3 april 2023

Notanummer
2023-0000086886

Bijlagen
1. Motie Inge van Dijk
2. Nota DBT 40073
3. Brief

Aanleiding

Bij de behandeling in de Tweede Kamer van het Belastingplan 2023 is de motie van het lid Inge van Dijk (CDA) aangenomen (bijlage 1). Deze roept op te onderzoeken of er mogelijkheden zijn de fiscale faciliteiten die gelden voor algemeen nut beogende instellingen (ANBI's) ook ruimer toe te passen voor verenigingen, en wat daarvan de voor- en nadelen zijn, rekening houdende met de aanbevelingen in het adviesrapport 'Toezicht op Algemeen Nut'.[1] De motie is vergelijkbaar met uw toezegging aan mevrouw Van Dijk uit het commissiedebat over belastingen van 17 maart 2022, waarin u heeft aangegeven om te kijken naar de mogelijkheid om eenmalige giften aan verenigingen ook fiscaal aftrekbaar te maken.

Eerder bent u akkoord gegaan met de lijn om de fiscale faciliteiten voor verenigingen niet te verruimen (bijlage 2). Hierbij leggen we u de conceptbrief voor.

11.04.23

Beslispunten

1. Bent u akkoord met bijgevoegde reactie op de motie Inge Van Dijk (bijlage 3)? Zo ja, dan vragen we u de brief te ondertekenen.
2. Gaat u akkoord met het openbaar maken van voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's? Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- De giftenaftrek is bedoeld om giften die bijdragen aan het algemeen nut te stimuleren en daarmee beperkt tot ANBI's. Verenigingen als sport- en muziekverenigingen kwalificeren in beginsel niet als ANBI doordat zij met name het individuele nut van hun leden nastreven, in plaats van geheel of nagenoeg geheel het algemeen nut. Als gevolg daarvan zijn eenmalige giften aan verenigingen niet aftrekbaar. Periodieke giften aan verenigingen zijn wel aftrekbaar. Dit is historisch verklaarbaar vanuit de vroegere behandeling van lijfrenten destijds, maar past eigenlijk niet in de beleidsmatige insteek alleen het algemeen nut te stimuleren.

[1] Kamerstukken II 2022/23, 36202, nr. 110.

- In de laatste evaluatie is geconcludeerd dat de giftenaftrek ondoelmatig is. Daarnaast zien wij inhoudelijk geen reden om giften bedoeld voor particuliere belang fiscaal te stimuleren.
- Verruiming van de giftenaftrek voor verenigingen zou daarnaast leiden tot een grote toename in de uitvoeringslasten voor de Belastingdienst en een aanzienlijke budgettaire derving.
- In de brief wordt dan ook geconcludeerd dat het beleidsmatig en uitvoeringstechnisch onwenselijk is de giftenaftrek uit te breiden naar verenigingen.

Toelichting

- De motie verzoekt te onderzoeken of er mogelijkheden zijn de fiscale faciliteiten die gelden voor ANBI's ook ruimer toe te passen voor verenigingen, en wat daarvan de voor- en nadelen zijn, rekening houdende met de aanbevelingen in het adviesrapport 'Toezicht op Algemeen Nut'.
- In de eerdere nota (bijlage 2) hebben we de argumentatie uitgezet op basis waarvan we adviseren de giftenaftrek voor verenigingen niet te verruimen. De brief is langs die lijn geschreven.

Communicatie
N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Motie Inge van Dijk inzake giften aan verenigingen

Datum
13 maart 2023

Notanummer
2023-0000040073

Bijlagen
1. Motie Inge van Dijk

Aanleiding

Bij de behandeling in de Tweede Kamer van het Belastingplan 2023 is de motie van het lid Inge van Dijk (CDA) aangenomen (bijlage 1). Deze roept op te onderzoeken of er mogelijkheden zijn de fiscale faciliteiten die gelden voor algemeen nut beogende instellingen (ANBI's) ook ruimer toe te passen voor verenigingen, en wat daarvan de voor- en nadelen zijn, rekening houdende met de aanbevelingen in het adviesrapport 'Toezicht op Algemeen Nut'.[1] De motie is vergelijkbaar met uw toezegging aan mevrouw Van Dijk uit het commissiedebat over belastingen van 17 maart 2022, waarin u heeft aangegeven om te kijken naar de mogelijkheid om eenmalige giften aan verenigingen ook fiscaal aftrekbaar te maken.

Beslispunten

1. Gaat u akkoord met het afdoen van de motie en toezegging in een brief aan de Tweede Kamer, langs de lijn dat u niet voornemens bent de giftenaftrek voor verenigingen te verruimen?
2. Gaat u akkoord met het openbaar maken van voorliggende nota bij verzending van de uiteindelijke brief aan de Tweede Kamer, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's? Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- De giftenaftrek is bedoeld om giften die bijdragen aan het algemeen nut te stimuleren en daarmee beperkt tot ANBI's. Verenigingen als sport- en muziekverenigingen kwalificeren in beginsel niet als ANBI doordat zij met name het individuele nut van hun leden nastreven, in plaats van geheel of nagenoeg geheel het algemeen nut. Als gevolg daarvan zijn eenmalige giften aan verenigingen niet aftrekbaar. Periodieke giften aan verenigingen zijn wel aftrekbaar. Dit is historisch verklaarbaar uit de lijfrenten destijds en past eigenlijk niet in de beleidsmatige insteek.
- In de laatste evaluatie is geconcludeerd dat de giftenaftrek ondoelmatig is. Daarnaast zien wij inhoudelijk geen reden om giften bedoeld voor het particuliere belang fiscaal te stimuleren.

[1] Kamerstukken II 2022/23, 36202, nr. 110.

- Verruiming van de giftenaftrek voor verenigingen zou daarnaast leiden tot een grote toename in de uitvoeringslasten voor de Belastingdienst en een aanzienlijke budgettaire derving.
- We adviseren daarom de bestaande giftenaftrek niet te verruimen voor verenigingen en dit in een brief aan de Kamer uit te leggen.

Toelichting

- De motie verzoekt te onderzoeken of er mogelijkheden zijn de fiscale faciliteiten die gelden voor algemeen nut beogende instellingen (ANBI's) ook ruimer toe te passen voor verenigingen, en wat daarvan de voor- en nadelen zijn, rekening houdende met de aanbevelingen in het adviesrapport 'Toezicht op Algemeen Nut'.
- De giftenaftrek in de inkomstenbelasting kent een onderscheid tussen periodieke giften en andere giften.[2] Andere (gewone) giften aan ANBI's en aan steunstichtingen sociaal belang behartigende instellingen (SBBI's) zijn aftrekbaar boven een drempel van 1% en tot een plafond van 10% van het verzamelinkomen.[3] Daarentegen geldt voor periodieke giften aan ANBI's of verenigingen geen drempel en sinds dit jaar een plafond van € 250.000 per huishouden per kalenderjaar.
- Verenigingen zijn doorgaans geen ANBI, omdat zij in eerste instantie het eigen, particuliere belang van de leden van die vereniging behartigen en niet kunnen voldoen aan de voorwaarde om voor ten minste 90% het algemeen nut te beogen.
- Periodieke giften aan (kwalificerende[4]) verenigingen zijn wel aftrekbaar. Hiervoor kan sinds 2014 worden volstaan met een onderhandse akte (in tegenstelling tot wat in de motie is opgenomen). Dit is historisch verklaarbaar uit de lijfrenten destijds en past eigenlijk niet in de beleidsmatige insteek.
- Naast bovenstaande uitleg kunnen de volgende punten aan bod komen:
    - Eenmalige giften aan verenigingen worden niet in aftrek toegelaten vanwege het zogenoemde substitutie-effect. Als eenmalige giften zouden worden toegestaan, wordt het voor leden/donateurs fiscaal aantrekkelijk om een zo laag mogelijke contributie verschuldigd te zijn en een grotere bijdrage als gewone gift te doneren. Aannemelijk is dat verenigingen hiermee rekening zullen houden bij het vaststellen van de hoogte van de contributie. Dat zou de ondoelmatigheid van de giftenaftrek voor verenigingen vergroten.
    - De motie refereert impliciet aan de steunstichting SBBI. Dit is een stichting speciaal opgericht voor een jubileum of bijzondere investering van een bij de koepel aangesloten sport- of muziekvereniging. Voor één kalenderjaar wordt toegestaan dat andere giften aan die steunstichting in aftrek komen. Vanwege de strenge voorwaarden zijn er jaarlijks slechts enkele steunstichtingen SBBI. De Belastingdienst publiceert deze.[5]
    - Een uitbreiding van de giftenaftrek naar andere (gewone) giften aan (kwalificerende) verenigingen (dit zijn er bijna vier keer zoveel als

[2] De giftenaftrek in de vennootschapsbelasting kent dit onderscheid niet.
[3] Drempel van 1% van het (gezamenlijke) verzamelinkomen voor toepassing van de persoonsgebonden aftrek, met een minimum van € 60, en tot een plafond van 10% van het (gezamenlijke) verzamelinkomen voor toepassing van de persoonsgebonden aftrek.
[4] Kortgezegd niet aan de vennootschapsbelasting onderworpen of daarvan vrijgestelde verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid en met ten minste 25 leden.
[5] Overzicht steunstichtingen SBBI (belastingdienst.nl)

ANBI's[6]) zou naar verwachting forse uitvoeringsgevolgen (ook IV) hebben voor de aangifte inkomstenbelasting en tot forse budgettaire derving kunnen leiden. Daarnaast zal naar verwachting sprake zijn van grote administratieve lasten voor de donateurs.
  - In het adviesrapport 'Toezicht op algemeen nut' is geconstateerd dat het toezicht op ANBI's lastig en arbeidsintensief is. Momenteel wordt nog gewerkt aan verbetering van het toezicht op ANBI's naar aanleiding van het adviesrapport.
  - Bij een uitbreiding zou er een verschil ontstaan in de voorwaarden voor ANBI's ten opzichte van verenigingen. Naar verwachting leidt dit tot een verslechtering van de handhaafbaarheid en de fraudebestendigheid, waardoor – naast het beslag op het iv-portfolio – meer personele capaciteit nodig is voor controlewerkzaamheden rondom aanslagregeling en bezwaarbehandeling. De voorwaarden zouden gelijk getrokken kunnen worden, maar dat heeft naar verwachting forse uitvoeringsgevolgen (de beoordeling of de vereniging in aanmerking komt) en verhoogt de administratieplicht voor verenigingen.
  - Sinds 2020 kent de aangifte IB bovendien voor giften een zogenaamd pull-down menu waaruit belastingplichtigen de ANBI moeten selecteren. Uitbreiding van die lijst voor handhaving met verenigingen zal – voor zover zelfs mogelijk – aanvullende grote iv-inspanningen in het IH-portfolio vergen.
  - In de evaluatie giftenaftrek in 2016 is geconcludeerd dat de giftenaftrek budgettair niet doelmatig is en foutief gebruik kent. Dit jaar vindt een nieuwe evaluatie van de giftenaftrek plaats.
  - Onze inschatting is dat de kans op fouten zal toenemen met dit voorstel, en dat daarmee de fraudebestendigheid van de giftenaftrek (aanzienlijk) zal verslechteren. Verenigingen zijn namelijk vooralsnog niet onderworpen aan dezelfde transparantievereisten als ANBI's, hebben een fundamenteel karakterverschil met ANBI-stichtingen (particuliere belang leden vs. algemeen nut) waardoor het moeilijk controleerbaar zal zijn of de gedane gift binnen het bereik van de aftrekfaciliteit komt en blijft. Daarnaast kan voor sommige belastingplichtigen het onderscheid tussen contributie en gift lastig te maken zijn, waardoor te veel in aftrek wordt gebracht.
  - U heeft met het oog op vereenvoudiging de aanpak fiscale regelingen aangekondigd. Momenteel loopt de internetconsultatie Aanpak fiscale regelingen nog. De giftenaftrek is één van de regelingen op die lijst.
- Gelet op het voorgaande is uitbreiding van de giftenaftrek voor gewone giften aan verenigingen op dit moment onwenselijk.

Communicatie
N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

[6] Het zou kunnen gaan om circa 150.000 verenigingen.